

دیدار رئیس و پوتین این عدد را افزایش می دهد؟

افزایش ۳۰ درصدی صادرات ایران به روسیه بعد از جنگ

طرفین وجود دارد.» وی ادامه داد: «باید برای بهره برداری کامل از بنادر دولتی و غیردولتی دریای خزر و استفاده لازم از ظرفیت ترانزیت و تجارت موجود بین دو کشور تلاش شود.»
مدیرکل ترانزیت، لجستیک و امور توافقنامه های سازمان بنادر و دریانوردی با اشاره به بازدیدهای مکرر هیات های روسی از بنادر شمال و جنوب کشور گفت: «از ابتدای سال ۲۰۲۳ هیات های متعدد روسی به خصوص شرکت «روس آگرو» که در زمینه غلات فعالیت دارد بازدید داشته اند. امیدواریم این گونه اقدامات منجر به افزایش سهم حمل و نقل دریایی دو کشور شود.»
سرایبی یکی از راهکارهای افزایش حجم ترانزیت و تجارت دو کشور را تشکیل شرکت های حمل و نقل چندوجهی مشترک عنوان کرد و گفت: «بنادر روسیه نیازمند رسیدگی جدی در زمینه لایروبی است و همچنین به کاهش زمان انتظار و نوبت دهی کشتی های ایرانی نیاز دارد.» وی در ادامه بیان داشت: «طرف ایرانی نسبت به بهره گیری از کشتی های رو-رو در دریای خزر ابراز علاقه مندی کرده و در همین راستا ۸۰ درصد تخفیف تعرفه ای برای این نوع کشتی ها در نظر گرفته است.»
سرایبی در پایان بیان داشت: «حمل و نقل دریایی ایران حتی برای ۲۰ میلیون تن کالای ترانزیتی آمادگی دارد، اما جایه جایی این حجم از کالا بستگی به ظرفیت حمل و نقل جاده ای و ریلی روسیه و ایران در پس کرانه دارد.»

تجاری ایران و روسیه وجود داشته است. به اعتقاد آنان بسیاری از تجار ایرانی و روسی از ظرفیت های دو کشور برای توسعه تجارت دو جانبه اطلاعات کافی ندارند. دوم اینکه، برای سال های مختلف یکی از موضوعاتی که باعث شده بود حجم تجارت دو کشور افزایش پیدا نکند، موضوع تحریم های و موانع بانکی بود. معمولاً تجار روسی برای توسعه روابط تجاری تا قبل از تحریم های جنگ اوکراین، با احتیاط بیشتری در روابط با تجار ایرانی رفتار می کردند. اما در حال حاضر این موضوع مطرح نبوده و توسعه تجارت دو جانبه نیازمند افزایش گفت وگوهای دوطرف، تعریف استانداردهای مشترک برای کیفیت کالاها و فعال شدن بیش از پیش رابینان اقتصادی است. سوم اینکه، یکی از مشکلات قدیمی برای توسعه مبادلات دو کشور بحث حمل و نقل با کیفیت و ارزان بوده است. به اعتقاد کارشناسان افزایش مبادلات تجاری بسیار به تمایل دوطرف برای تکمیل کریدور شمال - جنوب دارد. در همین خصوص اخیرا خسرو سرایبی، مدیرکل ترانزیت، لجستیک و امور توافقنامه های سازمان بنادر و دریانوردی با اشاره به ظرفیت های ترانزیت دریایی ایران و روسیه و مذاکرات بین دو کشور گفت: «خوشبختانه حمل و نقل دریایی بین دو کشور با بهره گیری از حمل و نقل چندوجهی، طی ماه های اخیر رشد قابل توجهی داشته است اما همچنان فرصت رشد بیشتر برای پاسخ گویی به نیازهای

دلار نوسان داشته است. این مقدار در سال ۱۳۸۷ حدود ۱٫۵ میلیارد دلار بوده که تا سال ۱۳۹۱ به ۲٫۱ میلیارد دلار می رسد. این مقدار طی دوره دولت روحانی حتی با زیر یک میلیارد دلار نیز رسید و بار دیگر پس از تحریم های سال ۱۳۹۷ رشد کرد و به ۲٫۲ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۰ و به ۲٫۳ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ رسیده است. این مقدار در هشت ماهه نخست امسال یک میلیارد و ۷۵۶ میلیون دلار بوده که با این روند به نظر می رسد حجم مبادلات دو کشور طی سال جاری شاید تا ۲٫۶ میلیارد دلار نیز برسد. اما نگاهی به روند سهم ایران از واردات روسیه نیز بسیار قابل تامل است. بین سال های ۲۰۰۹ تا ۲۰۲۲ حجم واردات روسیه از کل کشورها از حدود ۱۹۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۹ به ۲۸۸ میلیارد دلار تا سال ۲۰۲۱ رسیده اما در سال گذشته و به دنبال شروع جنگ روسیه- اوکراین واردات این کشور با کاهش ۴۸ میلیارد دلاری روبه رو شده و به ۲۴۰ میلیارد دلار رسیده است. طی این مدت سهم ایران از واردات روسیه از حدود ۰٫۱۷ درصد در سال ۲۰۰۹ به ۰٫۱۰ درصد بین سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۸ رسیده بود که این مقدار در سال های پایانی دولت روحانی رشد کرده و در سال ۲۰۲۲ به ۰٫۳۱ درصد رسید. به عبارتی هنوز هم به رغم رشد صادرات ایران به روسیه، سهم کشورمان حتی به نیم درصد هم نمی رسد.

ظرفیت ۱۲ میلیارد دلاری روسیه برای کالاهای ایرانی

ایران و روسیه گرچه در سطح سیاسی و امنیتی همکاری های گسترده ای با هم دارند، اما به رغم اینکه هر دو کشور بارتحریم شده اند، روابط و تعاملات اقتصادی دو کشور هنوز در سطح بسیار پائینی قرار دارد. البته همان طور که گفته شد در سال های اخیر وضعیت مبادلات تجاری دو کشور رشد مناسبی داشته اما هنوز انتظارات رابرابروده نکرده است. برخی از کارشناسان دلیل عدم تعمیق روابط تجاری بین دو کشور را شباهت ها و همسانی ها و همپوشانی های دو اقتصاد می دانند. اما برخی از کارشناسان هم می گویند دو اقتصاد روسیه و ایران در برخی از حوزه ها می توانند مکمل یکدیگر باشند. در اهمیت گسترش روابط تجاری ایران و روسیه همین قدر کافی است بدانیم براساس اعلام اتاق ایران و روسیه، ظرفیت بالقوه ۱۲ میلیارد دلاری برای حضور کالاهای ایرانی در روسیه وجود دارد. بررسی صادرات ایران به روسیه براساس کدهای تعرفه هشت رقمی نشان می دهد که در سال ۱۴۰۱ در برخی از اقلام صادراتی، کل صادرات کشور به روسیه انجام شده و درواقع روسیه سهم ۱۰۰ درصدی در صادرات این کالاها را داراست. درمورد پتانسیل صادرات به روسیه نیز در این گزارش آمده است؛ روابط تجاری ایران و روسیه به ویژه با توجه به موقعیت روسیه به عنوان دهمین شریک تجاری مهم ایران اهمیت زیادی دارد. تجارت دو جانبه بین این دو کشور علی الخصوص پس از آغاز جنگ روسیه و اوکراین می تواند منافع اقتصادی متقابل را به همراه داشته باشد. با توجه به اعمال تحریم های بین المللی علیه روسیه می تواند به عنوان بازاری حیاتی برای صادرات غیرنفتی ایران عمل کند و فرصت های متنوعی را برای ایران به وجود آورد. علاوه بر این تخصص روسیه در بخش هایی مانند انرژی هسته ای و توسعه زیرساخت ها، فرصت های ارزشمندی را برای پیشرفت اقتصادی ایران ارائه می دهد. براساس گزارش اخیر اتاق بازرگانی تهران، بررسی واردات روسیه طی سه سال گذشته از ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۲ نشان می دهد که عمده نیاز وارداتی این کشور طی بازه مورد بررسی مربوط به فصول ۳ تا ۸ کشورهای هسته ای دیگر های بخار آب گرم، ماشین آلات و وسایل مکانیکی، اجزا و قطعات آنها، ماشین آلات و دستگاه های برقی و اجزا و قطعات آنها، دستگاه های ضبط و پخش صوت و تصویر تلویزیونی و وسایل نقلیه زمینی غیر از خط راه آهن یا تراموای (...) بوده که حدود ۳۹ درصد از کل نیاز وارداتی این کشور طی بازه مذکور را تشکیل می دهد. طبق گزارش اتاق بازرگانی، سهم ایران در برآورده کردن نیاز وارداتی روسیه در فصول ۸۴، ۸۵ و ۸۷ بسیار ناچیز بوده است و ایران تنها توانسته در میان ۱۰ فصل عمده وارداتی روسیه، در فصل هشت، میوه های خوراکی، پوست مرکبات یا پوست خربزه حدود پنج درصد از سهم بازار این کشور را از آن خود کند. بالاترین سهم صادرات به روسیه در فصول مختلف کتاب مقررات صادرات و واردات طی سه سال گذشته (۱۳۹۹ تا ۱۴۰۱) و براساس آمار منتشرشده توسط گمرک متعلق به فصول ۵۵ (الیاف سنتتیک یا مصنوعی غیریک سره)، فصل ۲۴ (توتون و تنباکو و بدل توتون و تنباکو ساخته شده) و فصل ۸۶ (لکوموتیوهای راه آهن یا تراموای ترازول نوع خط ...) بوده که سهم این کشور در صادرات ایران در فصول مذکور به ترتیب ۳۱٫۵ درصد، ۱۶٫۳ درصد و ۱۵٫۸ درصد است. نکته قابل توجه در این خصوص سهم پایین ایران در تامین نیاز وارداتی در فصول ذکر شده بوده که تنها در فصل ۵۵ حدود ۳٫۴ درصد و در دو فصل دیگر به ترتیب ۰٫۲ درصد و ۰٫۱ درصد است.

موانع جهش تجارت تهران-مسکو

فعالان اقتصادی می گویند چندین مشکل تاکنون در موضوع گسترش روابط

صبح امروز رئیس جمهور کشورمان به دعوت رسمی ولادیمیر پوتین رئیس جمهور روسیه در اس یک هیات عالی رتبه سیاسی- اقتصادی راهی مسکو می شود. آن طور که رسانه های روسی گزارش کرده اند رابینتی درخصوص مسائل دوجانبه ازجمله تعاملات اقتصادی و نیز گفت وگو درخصوص موضوع های منطقه ای و بین المللی به ویژه موضوع فلسطین و تحولات غزه، اصلی ترین دستور کار سفر سید ابراهیم رئیسی در این سفر یک روزه خواهد بود. یکی از موضوعاتی که درکنار گفت وگوهای سیاسی مطرح بوده، مساله گسترش مبادلات تجاری بین دوطرف است. آمارها نشان می دهد طی یک سال اخیر صادرات ایران به روسیه به لحاظ وزنی رشد ۶۶ درصدی و به لحاظ ارزش نیز رشد ۳۰ درصدی داشته است. همچنین بنابر آمارهای وزارت جهاد کشاورزی، یکی از اتفاقات مثبت درخصوص مبادلات تجاری با روسیه، افزایش سهم تامین نهاده های دامی از مسیر امر تر روسیه است که می تواند به متنوع سازی مبادی وارداتی و امنیت غذایی ایران کمک کند. در مجموع گرچه طی دو سال اخیر صادرات ایران به روسیه رشد داشته، اما هنوز از ۱۲ میلیارد دلار ظرفیت صادراتی ایران به این کشور ۱۱ میلیارد دلار آن خالی است.

رشد ۶۶ درصدی وزن صادرات به روسیه

نگاهی به گزارش های گمرک ایران نشان می دهد در سال جاری روسیه ازجمله مقاصد کالاهای صادراتی ایران بوده که ارزش و وزن صادرات ایران به این کشور هر دو رشد داشته است، به طوری که طبق این داده ها، در هشت ماهه نخست امسال صادرات ایران به روسیه یک میلیون و ۴۹۵ هزار تن به ارزش ۶۱۶ میلیون دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته به لحاظ وزنی رشد ۶۶ درصدی و به لحاظ ارزش نیز رشد ۳۰ درصدی داشته است. یکی از موضوعاتی که در خصوص مبادلات تجاری ایران و روسیه مطرح می شود، انتظارات جهش مبادلات در دوره جنگ روسیه- اوکراین است. برخی از کارشناسان با پیش کشیدن افزایش مبادلات تجاری بین روسیه با چین، روسیه با هند و روسیه با ترکیه، بیان می دارند با توجه به کاهش شدید واردات روسیه از آمریکا و اتحادیه اروپا، این انتظار وجود داشت بخشی از این نیازها از ایران تامین شود و متقابلا واردات ایران از روسیه نیز رشد مناسبی را تجربه کند. آمارها نشان می دهد بخشی از این عدم جهش مبادلات تجاری را باید به پای همسانی دو اقتصاد گذاشت؛ چراکه مبادلات تجاری روسیه با کشورهایی جهش داشته که عمده تا خریدار نفت و گاز از روسیه بوده و جایگزین اتحادیه اروپا و آمریکا شده اند. متقابلا روسیه نیز به دلایل تحریمی مجبور شده بخشی از واردات خود را از کشورهایی تامین کند که منابع ارزی قابل توجهی به واسطه صادرات نفت و گاز در آنجا دارد.

اما آمار و ارقام صادرات ایران به روسیه از نگاه دیگری نیز قابل بررسی است. اول اینکه در همین دوره گرچه صادرات ایران به روسیه هنوز فاصله زیادی با ظرفیت های موجود در بازار آن کشور دارد، اما طی سال ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ صادرات ماهانه کشورمان به روسیه نسبت به قبل از جنگ اوکراین دو برابر شده است. همچنین رشد وزنی صادرات ایران به روسیه طی سال جاری رشد ۶۶ درصدی داشته است که اثر این رشد اولاً به دلیل وزن بالای صادرات بخش کشاورزی بوده و ثانیاً به دلیل کاهش قیمت های جهانی اقلام معدنی و فلزی و شیمیایی نسبت به سال گذشته است.

روس ها از ایران چه می خرند؟

طبق داده های گمرک ایران و داده های تحلیلی سازمان توسعه تجارت، در هشت ماهه امسال حدود دو درصد از کل صادرات ۳۲ میلیارد دلاری کشورمان به روسیه صادر شده است. این داده ها نشان می دهد در سال جاری صادرات اقلامی همچون مواد اولیه پلیمری رشد ۱۹۹ درصدی، صادرات برخی میوه ها و سبزی ها رشد ۷۸ درصدی و صادرات صنایع تبدیلی کشاورزی رشد ۱۰۰ درصدی داشته است. این آمارها نشان می دهد از کل صادرات بخش صنعتی ایران چهار درصد از به روسیه صادر شده است. در بخش کشاورزی از کل صادرات ایران حدود ۱۱ درصد به روسیه بوده است. در بخش ترکیب اقلام صادراتی به روسیه، از کل صادرات ایران به این کشور، حدود ۲۸ درصد را میوه و تهر بار تشکیل می دهد. ۱۹ درصد مواد اولیه پلیمری است، ۱۰ درصد خشکبار، ۹ درصد صنایع غذایی، ۵ درصد خودرو و نیروی محرکه، ۵ درصد محصولات حیوانی و صنایع وابسته، ۵ درصد صنایع معدنی غیرفلزی، ۴ درصد شیمیایی و ۱۵ درصد مابقی نیز مربوط به سایر کالاهاست.

سهم ایران از بازار روسیه نصف نیم درصد

بررسی روند ۱۶ ساله تجارت ایران و روسیه (سال های ۱۳۸۷ تا هشت ماهه ۱۴۰۲) نشان می دهد طی این مدت تجارت تهران- مسکو بین ۱٫۵ تا ۲٫۳ میلیارد

زنان موسس دانش بنیان ها: تولید داخل را دریابید

نادیا آهنگان خبرنگار

اخیرا جلسه هم اندیشی بین جمعی از بانوان مدیرعامل و تاسیس کننده استارتاپ ها و شرکت های دانش بنیان با تعدادی از نمایندگان مجلس در ساختمان مجلس شورای اسلامی برگزار شد. در این جلسه که سمیه رفیعی، نماینده مجلس و رئیس بنیاد زنان متخصص و سید محسن دهنوی، عضو هیات رئیسه مجلس حضور داشتند زنان کارآفرین حوزه استارتاپ ها و شرکت های دانش بنیان به طرح چالش ها و مسائل این حوزه پرداختند. در این جلسه که مدیرانی از شرکت های کلاژن پلیمر، دارو ستاژن، رادین زیست فناوری، نور آبی لیزر، پارس جویان آوا، موسسه توانمند سازان کیمیا دانش، علوم زیستی حیان، پردیس توانمند سازی پیشگامان قاصد و ... حضور داشتند، زنان کارآفرین مواردی همچون عدم یکسان سازی تخصیص ارز، واردات بی رویه و لایمی گیری های موجود در بعضی از بازارها را به عنوان چالش حوزه استارتاپی و دانش بنیان ها ذکر کردند.

تبعیض در تخصیص ارز به انحصار دامن می زند

فاطمه نعمت پور، مدیرعامل رابین زیست فناوری در حاشیه جلسه گفت: «در زمینه بایوتکنولوژی واردکننده ای با ارز ترجیحی اقدام به واردات می کند درحالی که ما با ارز آزاد مواد اولیه خود را تهیه کرده و بومی سازی می کنیم، فاجع از ضرر مادی ای که به تولیدکننده وارد می شود افزایش

خود و گرفتن گزنت R&D مطالبه سهمی قابل توجه می کند و این امر مجددا شرکت ها را با چالش روبه روی سازد. شقایق حق جو، سرپرست مرکز توسعه فناوری های راهبردی و مشاور رئیس بنیاد ملی نخبگان نیز ضمن تایید این مطالبات گفت: «در مقام سیاست گذاری باید فکری اساسی کرد، درصورت ممانعت در انجام واردات بخشی از نیاز بازار بدون پاسخ باقی خواهد ماند اما می توان نیازسنجی کرد و بر حسب ظرفیت قابل توسعه برآوردها را انجام داد. همچنین ما متوجه این نقص هستیم که همه شرکت ها تحت شمول حمایت قرار نمی گیرند بنابراین جایزه ملی نکست (NEXT) را تعریف کردیم تا شرکت هایی که تاکنون سه محصول طراحی کردند برای نکست پروداکت (تولید بعدی) خود از این جایزه بهره ببرند و محصول خود را توسعه دهند البته در این بین نیاز به ابزارهای مالی، بیمه ای و سرمایه گذار خط پذیر نیز داریم.»

مصوبات جدید مانع می سازند!

فاطمه سخایی، مدیرعامل شرکت پارس جویان آوا سخنران بعدی این جلسه بود که ضمن درخواست از ارگان های دولتی برای خرید اقلام مورد نیاز از بخش خصوصی گفت: «حمایت ها و تسهیلاتی که وعده داده می شوند، و مجلس مصوب می کند که از شرکت های دانش بنیان حمایت انجام شود، نه تنها محقق نمی شوند بلکه می توان گفت ضوابط و حمایت ها در تناقض با یکدیگر قرار دارند. ما برای دریافت تسهیلات به بانک مراجعه کردیم عنوان کردند که باید افزایش سرمایه دهید درحالی که در شرایط دریافت چنین موردی لحاظ نشده بود،

بعد از افزایش سرمایه مراجعه کردیم و بانک ما را به بعد از عید حواله کرد، بعد از عید نیز گفتند مصوبه جدیدی آمده و ما ملزم به پرداخت تسهیلات نیستیم. اگر قانونی وضع می شود باید بعد از آن پیگیری شود که چند درصد از جامعه هدف توانستند از این تسهیلات بهره ببرند.» در ادامه جلسه مطالبات دیگری نیز مطرح شد که به صورت مختصر به آنها می پردازیم؛ نیاز به کمک های بلاعوض از جانب دولت، ایجاد تنورکینگ و شبکه سازی میان کارآفرینان برای استفاده از تجارب یکدیگر، افزایش بازدید مسئولان از پارک های علم و فناوری و بررسی وضعیت زنانی که شرکت های دانش بنیان دارند، عدم تغییر کوتاه مدت تبصره ها و سرمایه در گردش، مقابله با واردات انحصاری و لایمی گری ها، تحقق وعده های عنوان شده، خریداری اقلام مورد نیاز ارگان های دولتی از بخش خصوصی و حمایت دولت از محصولات تولیدشده در این بخش، تأسیس مهد کودک در پارک های علم و فناوری برای عدم افتراق میان مادران کارآفرین و فرزندان آنها، پیگیری قانون وضع شده و بررسی این امر که چند متقاضی توانستند از تسهیلات وضع شده بهره ببرند، کاهش درصد های بالای بهره وام های بانکی و تضمین آن و عدم رقابت بخش دولتی با بخش خصوصی.

سمیه رفیعی و محسن دهنوی نیز در این جلسه به کارآفرینان وعده رسیدگی به مطالبات را دادند و سمیه رفیعی با دعوت از دیگر زنان متخصص به لزوم عضویت در بنیاد زنان متخصص برای ایجاد یک شبکه ارتباطی میان متخصصان و ارجاع سریع تر مشکلات به مسئولان برای گشایش موثرتر و پیشبرد اهداف آنها اشاره کرد.